Al is het maar 10 minuten!

Lezen met je kind!

Tips en ideeën!
En morgen starten!

Terry van de Beek

Inhoudsopgave

Inleiding		2
Idee 1:	Bewaak de tijd	4
Idee 2:	De tijd en de plaats	5
Idee 3:	Waarom?	6
Hoe?:	Deel 1	8
Hoe?:	Deel 2	10
Hoe?:	Deel 3	11
Wat? :	Deel 1	13
Wat?:	Deel 2	14
Wat?	Deel 3	15
Wat?	Deel 4	17
Tot slot		19
Dyadon		20

Al is het maar 10 minuten…….

Al is het maar 10 minuten!
Hoe vaak heb je dat als ouder van een kind met leesproblemen niet gehoord? Als je nou elke dag eens zou willen lezen met je kind.... al is het maar 10 minuten! Als juf, meester of Remedial Teacher heb je niet in de gaten hoe lastig die 10 minuten zijn te plannen in een druk gezin met soms meerdere kinderen die allemaal moeten zwemmen, sporten en aandacht vragen. Hier vind je tips en ideeën om met je kind te oefenen. En mogelijk ook handig voor meesters en juffen. Want we gaan oefenen... al is het maar 10 minuten!

Al is het maar 10 minuten....

Idee 1: Bewaak de tijd!
Maar doe het niet zelf. Ofwel zet een eierwekker of iets dergelijks op de te oefenen tijd en plaats die achter jullie, in ieder geval zo dat je hem niet ziet en vooral niet hoort tikken. Hierdoor kun je samen met je kind mopperen op de tijd die traag gaat of blij zijn met de tijd die vliegt. Als de wekker afgaat stop je meteen, al is het midden in een zin. Niet nog even de zin of bladzijde aflezen! Als je kind na een tijdje aangeeft dat hij/zij dat wel wil, dan heb je heel wat gewonnen. Op school wordt hiervoor vaak een time-timer gebruikt. Als je die thuis inzet zet je die ook uit het zicht en zet je het alarm op aan.

Het werkt ook bij bijvoorbeeld dagelijks oefenen voor een muziekinstrument of dagelijks woordjes leren voor een vreemde taal.
Op deze manier ben je het oefenmaatje van je kind en niet de tijdbewaker.

Idee 2: De tijd en de plaats

Er bestaat geen ideale plaats of tijd om te oefenen met je kind. Wat in ieder geval belangrijk is dat je samen de tijd en de plaats uitkiest. De volgende tips kunnen daarnaast helpen:

- Ga niet oefenen als je kind net uit school komt.
- Oefen niet net voor bedtijd maar lees wel voor als je kind dat leuk vindt.
- Het weekend is vrije tijd.
- In de vakantie helemaal niet oefenen is niet slim. Lezen is een technische vaardigheid die je moet blijven trainen.
- Zet de oefentijd in een weekplanner. Op www.lereniseenmakkie.nl vind je verschillende weekplanners (ook digitaal), of maak er samen een. Hier zet je ook de vrije tijd sport-/zwemtijden in vast. Het helpt je om je aan de afspraak te houden.
- Hang de weekplanner op een zichtbare plaats.
- 3x per week 15 minuten oefenen is al effectief
- Als je niet hoeft te schrijven hoef je niet aan een tafel te zitten om te oefenen. Zoek samen een plek waar je kind zich veilig en vertrouwd voelt.
- Blijf zelf consequent in de oefentijd. Als jij twijfelt merkt je kind dat al snel.
- Het hoeft niet altijd de moeder te zijn die met het kind oefent!

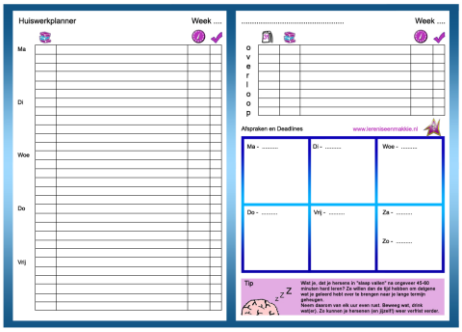

Idee 3: Waarom?
Heeft uw kind of leerling dat nooit gevraagd? Waarom moet ik nou eigenlijk oefenen met lezen? Misschien helpen de volgende punten:

1. Helaas bestaat er niet 1 gebiedje in ons brein dat specifiek bestemd is voor technisch lezen, maar moeten diverse gebieden samenwerken. Dit maakt lezen een lastig proces. Dat komt omdat lezen in de geschiedenis van de mensheid nog een relatief jonge vaardigheid is en dat betekent weer dat we veel moeten oefenen om het te kunnen leren. En dat is niet voor iedere lezer hetzelfde. We weten tegenwoordig wel dat we ons brein kunnen trainen. Je kunt dus door oefenen écht beter worden in lezen. Ook al lijkt het soms lang te duren.

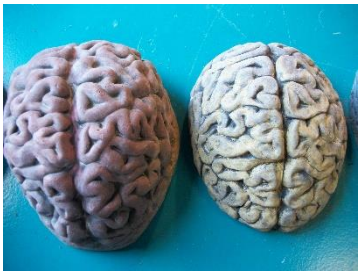

2. Lezen is een technische vaardigheid die je moet trainen net als een sport. Als Sven Kramer een tijd niet traint haalt hij écht geen medailles meer. Hij verliest dan zijn technische vaardigheid. En ook voor sportmensen geldt dat niet iedereen dezelfde oefentijd nodig heeft. Kinderen met dyslexie moeten zelfs 2,5 tot 6x vaker oefenen om hetzelfde effect te bereiken als kinderen zonder dyslexie. Daarom moet je regelmatig rusttijd inbouwen, maar kun je ook niet een hele vakantie stoppen met oefenen.

3. De hele wereld verschijnt in miljoensten van seconden op je beeldscherm. Maar wat heb je er aan als je het vervolgens niet kunt lezen? Lezen blijf je dus altijd nodig hebben, want je hebt niet altijd apparaten tot je beschikking die je voorlezen.

4. Om te kunnen leren heb je boekentaal nodig en boekentaal haal je uit boeken. Met die boekentaal maak je je woordenschat groter, waardoor je hetgeen je leest weer beter begrijpt. Tot je 8e jaar ongeveer leer je woorden door te luisteren, te praten en met elkaar gesprekken te voeren. Daarna leer je woorden vooral uit boeken. Hoe meer je leest, hoe beter je boekentaal wordt, hoe meer je boeken begrijpt. En je begrijpt ook voorgelezen teksten beter.

5. Hoe beter je kunt lezen, hoe meer je kunt genieten van boeken. Je kunt in de huid van een persoon kruipen of een ander land binnenstappen of je kunt heel veel leren over je favoriete onderwerp of je hobby. En als je een papieren boek niet fijn vindt is misschien een e-reader een goed alternatief?

Er is voor ieder kind op de wereld een boek waarmee hij/zij is gaan genieten van het lezen. Misschien heeft je kind het nog niet gevonden, maar het is er écht. Succes en veel plezier met jullie zoektocht!

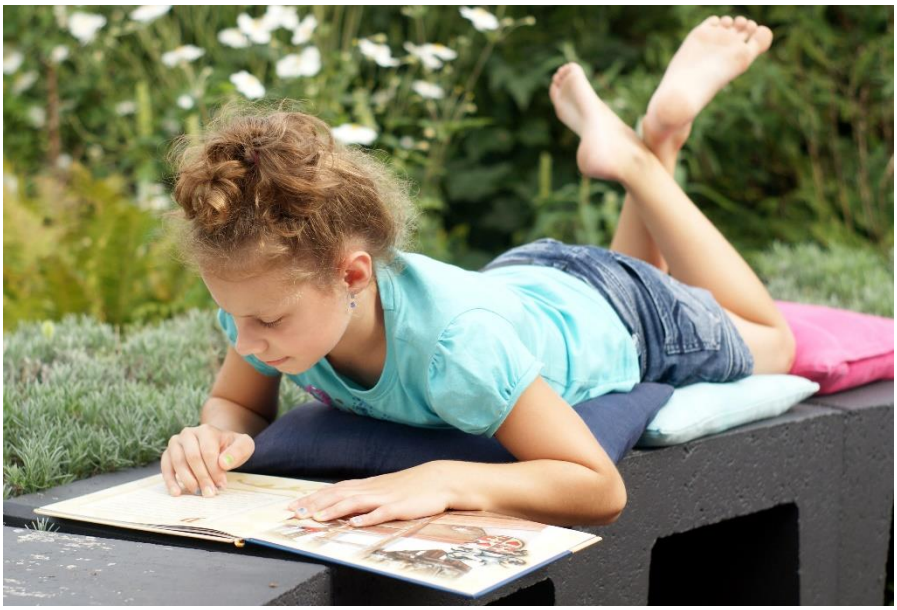

Al is het maar 10 minuten.....

Hoe? deel 1
Als je als ouder van school te horen krijgt dat het verstandig is om thuis lezen met je kind te oefenen, wordt vaak vergeten uit te leggen hoe je dat het beste kunt doen. Het is niet handig om als een soort bewaker naast je kind te zitten, terwijl je kind een tekst of boek leest. Het is ook niet fijn om je kind te horen stuntelen met lezen, zonder dat je weet wat je er aan kunt doen. Maar wat doe je dan? We gaan er nu even vanuit dat je kind de leesstof meekrijgt van school:

Voorbereiding:
- Bekijk de titel en de plaatjes.
- Vraag je kind te voorspellen waar de tekst over zal gaan. Je kunt dit ook halverwege nog een keer vragen.
- Bespreek na het lezen of de voorspelling is uitgekomen. Het is niet fout als het niet zo is.

Voor-koor-door
Fase 1: Je leest een stuk van de tekst hardop voor, je kind wijst bij.
Laat je kind meebeslissen hoe lang het stuk zal zijn.
Je merkt zo of je kind jouw leestempo goed kan bijhouden.
Je kunt je tempo eventueel aanpassen.
Probeer net iets sneller te lezen dan je kind
Doordat je kind bijwijst merk je of hij/zij met zijn aandacht bij de tekst is.

Uitleg voor het kind: je vinger is het aanwijsstokje van je hersenen: je hoort het woord met je oren, je ziet het woord met je ogen en je wijst het woord met je vinger aan. Zo krijg je 3 ingangen tot je brein en is de kans groter dat een woord opgeslagen wordt.

Fase 2: Je leest samen hetzelfde stuk tekst hardop, waarbij je je kind een beetje meetrekt in jouw leestempo. Je kind wijst bij.
Er zijn kinderen die deze fase niet fijn vinden. Sla deze fase dan over, maar kies voor een succeservaring voor een korter stukje tekst.
Als je kind liever niet bijwijst (maar denk aan het aanwijsstokje!), wijs dan zelf bij met een potlood zonder punt of een lege balpen. Je kunt hiermee het tempo aangeven.

Fase 3: Je kind leest hetzelfde stuk tekst zelfstandig hardop. Je kind wijst bij.
Als je kind de tekst bijna uit zijn/haar hoofd opzegt is de tekst te kort of het niveau te laag. Varieer hiermee.
Als je kind hapert bij een woord, zeg je hardop goed voor. Zo blijft het tempo vloeiend.
Als je kind in deze fase erg veel fouten maakt, is het stuk tekst te lang of het niveau te hoog. Varieer hier mee.

Deze 3 fasen kun je zo vaak herhalen als mogelijk is binnen de oefentijd. Je leest dus verder in de tekst of in het boek.

Hoe? deel 2
Thuis lezen oefenen met je kind is niet vanzelfsprekend. Er zijn verschillende aanpakken mogelijk, die elk een eigen doel hebben.

In het vorige hoofdstuk bespraken we de Voor-Koor-Door aanpak. Voor kinderen die bij deze aanpak in Fase 3 niet voldoende vloeiend hardop lezen, kun je het niveau van de tekst verlagen of overgaan naar
Voor-Koor-Papegaai.
Introduceer het als een leesspelletje! Kinderen vinden het erg leuk om te doen. Het kan ook tijdelijk een tijdelijke afwisseling zijn bij Voor-Koor-Door.
Fase 1 en 2 worden uitgevoerd zoals beschreven in deel 1 bij Voor-Koor-Door.
Fase 1: Voorlezen
Fase 2: Koorlezen
Fase 3: Papegaai

- Jij begint met het hardop voorlezen van de eerste twee zinnen van de
  tekst.
- Je kind herhaalt de laatste zin die jij hardop voorlas hardop na en de volgende regel hardop zelf.
- Jij herhaalt deze zin hardop en leest de volgende zin hardop.
- Deze zin herhaalt je kind weer hardop en leest de volgende zin hardop zelf, enz.

Doel:
Het herhalen van de zin die jij hardop voorlas is bijna zeker een succeservaring voor je kind. Bovendien geef je het goede voorbeeld. Het door jou hardop herhalen van de regel die je kind voorlas geeft je kind directe feedback. Denk vooral aan de goede intonatie.
Veel plezier!
Tip: Deze aanpak is ook prima uit te voeren bij het tutorlezen.

Al is het maar 10 minuten.....

Hoe? deel 3

Thuis lezen oefenen met je kind is niet vanzelfsprekend. Er zijn verschillende aanpakken mogelijk, die elk een eigen doel hebben.
In *Hoe? deel 1* bespraken we de Voor-Koor-Door aanpak
In *Hoe? deel 2* bespraken we Voor-Koor-Papegaai
Deze aanpakken geven veel ondersteuning en kunnen ingezet worden bij teksten die op of zelfs boven het oefenniveau van je kind liggen.
Er zijn ook lichtere oefenvormen bij teksten op het oefen- ofwel instructieniveau van je kind:

Duo-lezen:

Je leest samen een tekst en om de beurt een zin of alinea. Dat spreek je van tevoren samen af. Als je kind hapert zeg je meteen voor. Je zorgt er voor dat de vloeiende lijn van het verhaal doorloopt. Er wordt in principe niet veel herhaald, omdat je kind dat niet nodig heeft. Bij deze aanpak gaat het vooral om leeskilometers maken. Las af en toe een kleine pauze in om even over hetgeen je gelezen hebt te praten. Niet te lang, want het lezen staat centraal.

Variaties:

- Lezen tot de punt: Je leest om de beurt een zin. Als er een punt staat is de volgende aan de beurt. Hierdoor word je gedwongen om goed op te letten, maar krijgt je kind ook goed zicht op de zinsstructuur van een tekst.
- Toneellezen: De dobbelsteen bepaalt met welke intonatie of dynamiek je de zin of alinea leest http://www.dyslexie-express.nl/a-38430402/bestel-meteen/toneellezen/
- Jouw beurt: Je mag zo lang lezen als je zelf wilt en je bepaalt zelf wanneer je stopt, al is het midden in een zin. De volgende moet meteen reageren en leest verder. Dit herhaal je zo vaak als je wilt. Prima voor de concentratie.

Veel plezier!

Al is het maar 10 minuten....

Wat? Deel 1

Als u van de leerkracht van uw kind de vraag krijgt of u thuis lezen wilt oefenen met uw kind, krijgt u vaak oefenmateriaal van school.
Waar zou dit materiaal aan moeten voldoen?

1. De oefenstof moet betekenisvol zijn voor uw kind! Uw kind heeft belangstelling voor de inhoud van de tekst, omdat die past bij zijn/haar interesse of belevingswereld en bij zijn/haar leeftijd. Uw kind is gemotiveerd om de tekst te willen en te kunnen lezen.
2. Als uw kind alleen leeskilometers moet maken is de tekst op zijn/haar AVI-instructieniveau (dat is het niveau dat volgt op het niveau dat hij/zij op school "gehaald" heeft) én op leeftijdsadequaat niveau! Op of in boekjes van school of uit de bieb vindt u vaak het AVI-niveau en de leeftijd waarvoor het boekje is geschreven. Het AVI-niveau op de meeste boeken wordt weergegeven als bijvoorbeeld M3 of E7. M3 betekent midden 3 en geldt vanaf januari groep 3. E7 is eind 7 en geldt vanaf juni groep 7. Dit past bij duo-lezen.
3. Als uw kind intensievere begeleide leesoefening nodig heeft, kan het instructieniveau zelfs nog wat hoger zijn. Eigenlijk moeten kinderen altijd op leeftijdsadequaat niveau kunnen oefenen, hoe moeilijk dat voor het kind ook is. Dit past bij Voor-koor-door en Voor-koor-papegaai.
4. De voorkeur gaat uit naar leesboeken. Waarom? Omdat het een lopend verhaal betreft. Omdat er vaak hoofdpersonen zijn waarmee je je kunt identificeren. Omdat er heel veel keuze is. Omdat het meer motiveert dan een losse bladzijde tekst. En je laat je kind natuurlijk zelf een boekje uitkiezen en daarbij houd je vooral de leeftijd in de gaten.

Wat? Deel 2

Leesboeken voor kinderen met leesproblemen en dyslexie

U wilt als ouder écht wel thuis graag oefenen met uw kind met leesachterstand. Maar uw trukendoos is inmiddels aardig leeg! Misschien helpt dit?
http://www.dyadon.nl/downloads/Leesboeken-voor-kinderen-met-leesproblemen-en-dyslexie-3.pdf

Al is het maar 10 minuten....

Wat? Deel 3
Oefenen met je kind kan op een gegeven moment een sleur worden. Tijd om er nieuw leven in te blazen. Verschillende uitgevers geven hiervoor speciale samenleesboeken uit.

Samen lezen:
Uitgeverij Delubas geeft 7 series Samenleesboeken uit vanaf AVI Start tot AVI E7. Elk boek heeft teksten met twee AVI-niveaus verschil. Bijvoorbeeld M3 en M4 in een boek. Geschikt voor tutorlezen of duo-lezen.

Uitgeverij De Inktvis levert de Schakelreeks. Deze samenleesboeken geschreven door Annemarie Jongbloed zijn prima in te zetten bij de Koor-voor-door voor kinderen van groep 3 en 4. Speciaal bij deze boeken zijn Connectrijtjes gratis te downloaden via de website.

Uitgeverij Beter leren lezen geeft het boek “De Kraaiendieven” uit. Speciaal geschreven door Eliza Haarman-Tielbeke voor het samen oefenen met je kind. Meer informatie vind je op www.beterlerenlezen.nl.

Uitgeverij Zwijsen heeft verschillende soorten samenleesboeken: zoals de serie "Samenlezers" en de serie "Lees en weet" waarbij een fictie bladzijde wordt afgewisseld met een non-fictie bladzijde voor groep 3 en hoger. Er is tussen de teksten steeds twee AVI-niveaus verschil. Er zijn zelfs samenleesboeken voor kleuters die beginnen met lezen bij deze uitgever te vinden, zoals de serie "Kleuters informatief".

Toneellezen of theaterlezen:
Een bijzonder leuke en motiverende vorm van samenlezen is toneellezen of theaterlezen:

Uitgeverij De Inktvis heeft hiervoor een speciale website: www.theaterlezen.nl. Zij leveren een handleiding: "Applaus voor jou" en diverse boeken die speciaal voor theaterlezen zijn geschreven. Zij geven eigen boeken uit, maar verkopen in hun webwinkel ook theaterleesboeken van andere uitgevers. Er zijn zelfs theaterleesboeken voor jongvolwassenen te vinden en gratis downloads als je deze vorm van samenlezen eens wilt uitproberen.

Uitgeverij Eduforce geeft het boek "Krokomingo" uit met toneelverhalen voor groep 5 t/m 7 voor 10 tot 20 personen.

Uitgeverij Zwijsen heeft de serie Toneellezen in AVI-niveau M3 t/m M7. Ze zijn bestemd voor 2 of meer lezers van hetzelfde AVI-niveau. Mooi in te zetten bij duolezen.

Uitgeverij De Dyslexie-Express levert een taalkaart Toneellezen (http://www.dyslexie-express.nl/a…/bestel-meteen/toneellezen/), die bij het lezen van elke tekst kan worden ingezet.

Je wordt namelijk pas een goede vloeiende lezer als je onder andere intonatie en dynamisch accent kunt inzetten. En dat kun je met de kaart Toneellezen, maar ook met theater- en toneellezen prima oefenen! Veel plezier!

Al is het maar 10 minuten....

Wat? Deel 4
Er zijn verschillende boeken uitgebracht die niet speciaal geschikt zijn voor kinderen met dyslexie, maar die misschien wel net hun interesse opwekken.
Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

Moppenboekjes:
Deze boekjes bevatten over het algemeen korte stukjes tekst en zijn grappig. Een paar keer oefenen en je kunt het mopje thuis of in de klas voorlezen. Bij deze boekjes leren kinderen ook intonatie en timing te gebruiken, wat weer een goede oefening is voor vloeiend lezen.
In de boekhandel zijn diverse moppenboekjes te koop, maar er zijn ook moppenboekjes geschreven speciaal voor het leesonderwijs. Er zijn diverse aanbieders, zoals Uitgeverij Zwijsen, Deltas en uitgeverij Unieboek Het Spectrum (Kidsweek moppenboeken).

Sprookjesboeken:
Misschien niet aan gedacht, maar sommige kinderen zijn hiermee te motiveren. Bovendien is het verloop van de sprookjes vaak al bekend en daardoor voorspelbaar, wat houvast geeft als je een zwakke technische leesvaardigheid hebt. Naast de traditionele sprookjesboeken zijn er hedendaagse bewerkingen die meer passen bij de kinderen van nu. Van uitgeverij Zwijsen is de serie Sprookjesreis met sprookjesprentenboeken.

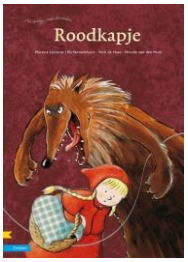

Stripboeken:
Stripboeken zijn niet de eerste keuze als het gaat om het oefenen van de technische leesvaardigheid. Je kunt er niet echt vloeiendheid mee oefenen en ze hebben vaak een erg beperkte woordenschat. Maar als een stripboek het boek is om een tegenstribbelende lezer mee te motiveren, dan hiervoor gewoon kiezen. Wel later proberen om de overstap te maken naar boeken met tekst.
Uitgeverij Zwijsen heeft AVI Strips uitgebracht, waarmee je op technisch leesniveau kunt oefenen.
Denk ook aan het tijdschrift van Dolfje Weerwolfje, dat een mooi brug kan zijn naar de leesboeken van Paul van Loon.
Uitgeverij Kijk en Lees geeft Stripboeken uit op AVI-niveau.
Uitgeverij EurEducation geeft stripboeken uit met de geschiedenis als thema.

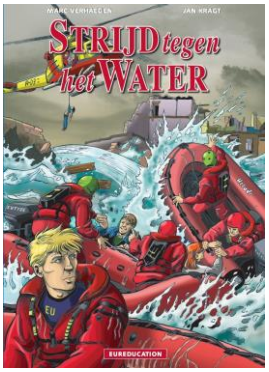

Prentenboeken:
Prentenboeken hebben vaak een hoog technisch leesniveau, maar de prenten ondersteunen altijd de tekst. Let hier wel op bij de keuze van een prentenboek. Een prentenboek kan voorbereid worden door oudere kinderen om uiteindelijk voorgelezen te worden aan jongere kinderen. Dat is nou eens doelgericht oefenen! En intonatie en dynamisch accent worden hier meteen in meegenomen.

Veel leesplezier!

Als is het maar 10 minuten ….

Tot slot:

En nu beginnen met oefenen. Natuurlijk is je kind lid van de bibliotheek, want daar is een schatkamer aan boeken te krijgen. Alle hiervoor genoemde boekideeën zijn hier te vinden. Vraag gerust aan de bibliothecaris naar andere titels en/of ideeën.

Als je niet weet wat je kind leuk vindt om te lezen, probeer daar dan eerst achter te komen.

En heeft je kind een afkeer van lezen opgebouwd probeer dan eerst de verfilming van het boek te bekijken. Of probeer eerst de luisterversie van het boek te luisteren. Dit kan je kind stimuleren om toch aan het boek te beginnen, want dat wil je uiteindelijk bereiken.

Goed kunnen lezen opent deuren naar andere werelden en naar succes in de toekomst.

Veel plezier met samen oefenen!

Dyadon advies & training

Indien de school van uw kind extra begeleiding zoekt voor het optimaliseren van het taalonderwijs, of het optimaliseren van de begeleiding van leerlingen met ernstige lees- en/of spellingproblemen of dyslexie, dan kunnen ze met mij contact opnemen. Ook voor ouderbijeenkomsten ben ik beschikbaar.

Ik kan trainingen en workshops op maat verzorgen, of leerkrachten begeleiden op de werkvloer. Ik heb jarenlang ervaring in het basis- en speciaal basisonderwijs en werk in het speciaal basisonderwijs.

De verbinding tussen theorie en praktijk is voor mij een voortdurende uitdaging, die ik graag in de praktijk uitwerk.

U mag dit e-book gratis downloaden en uitprinten voor eigen gebruik.

Terry van de Beek

Taal- en dyslexiespecialist

E:info@dyadon.nl

M: 0634588267

www.dyadon.nl

www.dyslexie-express.nl